

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyň JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Kateřiny Šimáčkové v právní věci žalobce: **S. M.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 3. 2010, č. j. 19 Cad 124/2003 - 213,

takto:

- I. Kasační stížnost směřující do výroku v bodě II. **se zamítá.**
- II. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce podal u Krajského soudu v Ostravě žalobu, kterou se domáhá přezkoumání rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 27. 10. 2003, č. X, o nároku na částečný invalidní důchod. Současně žalobce požádal o ustanovení advokáta pro řízení o žalobě před krajským soudem.

O žádosti žalobce o ustanovení zástupce pro řízení o žalobě bylo rozhodnuto usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 1. 11. 2007, č. j. 19 Cad 124/2003 - 90, a to poté, kdy bylo rozhodnuto usnesením ze dne 1. 11. 2007, č. j. 19 Cad 124/2003 - 87, že v řízení přerušeném usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 3. 2004, č. j. 19 Cad 124/2003 - 21, se pokračuje. Žalobci byl ustanoven zástupcem JUDr. Josef Hasala, advokát, se sídlem Šumperk, Radniční 13. Proti usnesení krajského soudu ze dne 1. 11. 2007, č. j. 19 Cad 124/2003 - 90, o ustanovení zástupce podal žalobce kasační stížnost, která byla zamítnuta rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2008, č. j. 6 Ads 7/2008 - 132. Usnesením ze dne 11. 7. 2008, č. j. 19 Cad 124/2003 - 140, krajský soud zprostil JUDr. Josefa Hasalu k jeho žádosti povinnosti zastupovat žalobce a zástupcem žalobce ustanovil

Mgr. Michala Zákravského, advokáta, se sídlem Langrova 7, Šumperk. Ustanovený advokát následně požádal krajský soud o zrušení svého ustanovení z důvodu, že žalobce s ním nespolupracuje a neposkytuje potřebnou součinnost. Tato žádost byla zamítnuta usnesením krajského soudu ze dne 18. 12. 2008, č. j. 19 Cad 124/2003 - 155. Proti tomuto usnesení podal kasační stížnost jak žalobce, tak i ustanovený zástupce. Nejvyšší správní soud o kasačních stížnostech rozhodl rozsudkem ze dne 29. 10. 2009, č. j. 6 Ads 11/2009 - 194, tak, že napadené usnesení zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení s odůvodněním, že se krajský soud vůbec nevyjádřil k tvrzení advokáta, že mu žalobce neposkytuje potřebnou součinnost, takže ustanovený zástupce není schopen poskytnout žalobci řádnou právní pomoc. Poté Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 22. 3. 2010, č. j. 19 Cad 124/2003 - 213, v bodě I. výroku zprostil Mgr. Michala Zákravského, advokáta, se sídlem Langrova 7, Šumperk, povinnosti zastupovat žalobce v žalobním řízení. V bodě II. výroku pak krajský soud rozhodl tak, že se žalobci neustanovuje zástupce z řad advokátů. V odůvodnění kasační stížností napadaného rozhodnutí krajský soud uvedl, že žalobce poté, kdy bylo jeho návrhu na ustanovení zástupce vyhověno, bezdůvodně žádal, aby mu soud ustanovil jiného advokáta. Tímto svým chováním žalobce jen prodlužuje řízení. Dále soud uvedl, že je mu z jeho rozhodovací činnosti známo, že ve sporech vedených u krajského soudu žalobce opakovaně vznáší námitky vůči ustanoveným zástupcům. K tomuto postupu krajský soud konstatoval, že žalobci nic nebrání, není-li spokojen s osobami advokátů, jež mu byli soudem ustanoveni, aby si zvolil sám advokáta podle svého vlastního výběru a udělit takovému zástupci plnou moc k zastupování v řízení před soudem. Žalobce měl bezdůvodně opakované výhrady proti ustanovenému zástupci, který byl ke své žádosti zproštěn povinnosti zastupovat žalobce v řízení o žalobě vzhledem k opakované námitce proti jeho osobě a nespolupráci ze strany žalobce, a proto krajský soud ze shora uvedených důvodů již dalšího zástupce z řad advokátů žalobci neustanovil.

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal kasační stížnost téměř nečitelného obsahu, v níž brojí proti výroku uvedenému pod bodem II. usnesení a současně požádal s odkazem na ustanovení § 35 odst. 6 s. ř. s., aby mu byl ustanoven zástupcem „jeho“ advokát Mgr. František Drlík.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení krajského soudu z hlediska uplatněných námitek, jakož i ve smyslu ust. § 109 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle ust. § 35 odst. 8 s. ř. s. navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování v takovém případě platí stát. Smyslem tohoto ustanovení je poskytnutí faktické a odborně fundované ochrany práv osobě, která splňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků, a u níž je takové ochrany třeba. Cílem ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. je poskytnout kvalifikovanou právní pomoc rovněž sociálně slabému účastníkovi řízení. Toto ustanovení vychází z logiky, podle které by zákon nemohl splnit svůj účel a byl by diskriminační, kdyby intenzita ochrany závisela na sociálním postavení navrhovatele.

Ustanovení zástupce navrhovatelí však není v žádném případě automatickým úkonem soudu, nýbrž úkonem, který vyžaduje také určitou součinnost ze strany navrhovatele, počínaje osvědčením podmínek ve smyslu ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. Jednou z těchto podmínek je osvědčení potřeby zastoupení k ochraně práv účastníka řízení. To však neznamena, že by účastník svým jednáním neměl na existenci (resp. trvání) této podmínky žádný vliv. Jak již Nejvyšší správní soud konstatoval ve svém rozsudku ze dne 23. 3. 2006, č. j. 8 Afs 144/2005 - 137, aktivita účastníka řízení se v tomto ohledu nutně musí projevit rovněž v komunikaci s ustanoveným zástupcem; v opačném případě je totiž zastoupení zpravidla zcela bez efektu. Nekomunikuje-li navrhovatel s jemu ustanoveným zástupcem, musí pro to vždy být věrohodné a akceptovatelné důvody takový postup ospravedlňující (srov. Soudní judikatura ve věcech správních 674/2000).

Vzájemný vztah nedůvěry s ustanoveným advokátem, vůči kterému žalobce vznášel neodůvodněné námitky, nespolečně pracoval s ním a opakovaně žádal o ustanovení jiného advokáta, by primárně ani důvodem pro neustanovení advokáta jiného nebyl, nicméně dokresluje stěžovatelův postoj ke spolupráci s ustanovenými zástupci. Každopádně je tento vztah nedůvěry jasným důvodem pro zproštění advokáta od povinnosti účastníka řízení zastupovat.

Za popsaného stavu proto krajský soud nepochybil, jestliže ustanoveného zástupce na jeho žádost zprostil povinnosti zastupovat stěžovatele v řízení o žalobě. V situaci, kdy se stěžovatel sám svým jednáním, resp. svou nečinností, zbavil možnosti využít služeb ustanoveného zástupce, nečiní postup krajského soudu nezákonným ani skutečnost, že mu nebyl ustanoven advokát další.

Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který nebyl v řízení úspěšný, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované prokazatelně žádné náklady v souvislosti s řízením o kasační stížnosti nevznikly, Nejvyšší správní soud jí proto náhradu nákladů nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. července 2010

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu